

КОМПЈУТЕР У СВАКОМ ДОМУ

И поред свих ограничења (читај забрана) у воза, испрени љубитељи кућних рачунара су пронашли рупе кроз које су све справе почеле да освајају Југословене. Тако се дошло и до питања колико их има, па се у одговору негде може чути да у кућама постоји 30.000 рачунара, снн склопи претеривању баратају бројком од чак 200.000! Читалац нека одлучи шта ће изабрати јер и једна и друга претпоставка има исте реалне основе — тачније, нема их уопште.

Једино је извесно да влада право шаренило разних модела, да многи имају компјутер чије праве могућности неће никада потпуно успети да искористе, да спет није мало оних који су својим рачунаром незадовољни иако су, својевремено, дали велике паре за њега. А цене рачунара падају брже но што светска инфлација расте. Тако је лорд Синклер постао лорд тек када је успео да конструише рачунар доступан свакоме, а да је његово дело ишло и у међународну политику, показала је Маргарет Тачер када је јапанском премијеру поклонила један „синклер спектрум“. Да ли је свим хтела да се надмоћно осмехне јер су Енглези успели да потуку Јапанце на њиховом пољу јевтине електронике, није познато, али „спектрум“ и пре њега Синклеров „ZX 81“ годинама надмоћно владају.

Поред њих, свакако, ту је и мноштво других модела и произвођача — бољих чак, неких астрономски скупих, неких као што су Синклерови — прилично јевтиних. Како се у свему томе снаћи, како одабрати онеј прави. Уз помоћ Дејана Ристановића, аутора „Галаксије“ публикације „Рачунари у вашој кући“, покушаћемо да представимо неке најпопуларније и најбоље моделе рачунара.

Памет рачунара

Сваки купац рачунара, пре свега, требало би да зна за шта ће га користити. Али, за шта год да се компјутер користи, постоји неколико ствари које се не могу заборавити. На светском тржишту се нуде рачунари са механичком и сензорском тастатуром. Није мало оних који помишљају да је сензорска боља, као што су бољи и телевизори са сензорима. Погрешно! Они спада-

ју међу најлошије и најјевтиније и за њих као да је измишљена изрека: „Нисам толико богат да купујем јевтине ствари.“

Ни механичка тастатура, с друге стране, не гарантује увек добар избор. Зашто би неко, на пример, куповао рачунар који поред наших „зна“ и слова грчког алфавета ако му тр никад неће затребати? Или, шта ће некоме функције кад ће врхунац математичких операција које рачунар обавља бити дељење троцифрених бројева?

Везан са тастатуром, такође врло битно, јесте и број знакова које компјутер испишује у једном реду. Најчешће их је између тридесет и четрдесет, бољи модели имају и до осамдесет знакова (слова, бројева, знакова интерпункције или пауза). За кућне примене: рачунање, вођење телефонског и-

меника или играње, четрдесет је сасвим довољно. Међутим, за писање на компјутеру, не треба ни помишљати на модел који има мање од шездесет знакова.

Оно најбитније — меморија — изражава се у ROM-има и RAM-има. Шта то значи, зашто сваки рачунар има обе?

ROM меморија, сликовито речено, јесте она с којом је рачунар „рођен“, која му даје моћ да сабира, одузима, или одговара на друге наредбе без икаквих посебних програма.

Сви остали подаци којима се компјутер храни, које потсм меморише, знање што стиче и којим може да оперише (без заборавности) смештају се у RAM-меморију.

И једна и друга изражавају се у килобајтима (К) и ова мера је, што јој и само име каже, за хиљаду бајта.

Неки од чувених кућних компјутера и додатне опреме

Како из мноштва рачунара

који се нуде

кућцима одабра-
ти најјефтинији

— а најбољи

Један бајт је један знак. Значи, рачунар који има меморију од 32 К RAM-а може да запамти текст од 32.000 знакова што је око шездесет страница текста кућног на машини.

Добри рачунари имају између 12 и 16 К ROM-а што им је сасвим довољно. За RAM-меморију важе сасвим други стандарди. Не може се, на пример, писати роман на компјутеру са малом RAM-меморијом.

Популарни „синклер“

Кад је све ово познато, какав је онда најпопуларнији кућни компјутер „синклер спектрум“? Пре свега, јевтин: стаје сто фунти (једна фунта је око 180 динара). Има непрофесионалну тастатуру, али може да пише и велика и мала слова. Мали му је избор знакова у реду (вега тридесет) а на екрану може да испише 24 реда. Има меморију од 16 К ROM-а и 16 К RAM-а, али и могућност да му се додатним делом прошири RAM меморија за 48 К.

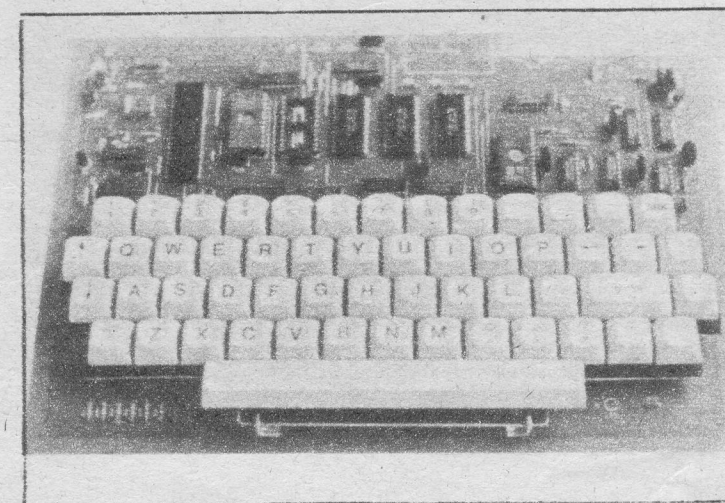
Ниска цена и то што се рачунари најчешће користе за играње учинили су своје у целом свету. Овај модел је нашао веома много обожавалаца, а по карактеристикама које су најављене, то ће бити случај и са новим Синклеровим моделом „QL“. Овај рачунар, међутим, још нико није видео јер се на сајмовима, засад, показује само његова кутија. Али, по свему што је Синклер најавио нови рачунар ће имати могућности какве имају садашњи од по 1.000 фунти, а стајаће упола мање. Но, то тек остаје да се види, а дотад за све играче на рачунарима, Дејан Ристовић здушно препоручује „спектрум“.

Врло је вероватно да ће први домаћи рачунар „галаксија“, бар код нас, помутити његову славу. Јер она, ако купим сами састављају

делове, стаје између 15 и 25.000 динара (зависи кад су делови наручени), а реално је претпоставити да ће за њу постојати знатно више разних програма (па и оних за игре) од „спектрума“. „Галаксија“ има професионалну тастатуру, значи бољу од „синклера“, такође тридесет знакова у реду али знатно мању меморију: 6 К ROM-а и исто толико RAM-а. Разлог овако мале меморије треба тражити у чињеници да се интегрална кола увезе а ситуација с деловима је добро позната. Међутим, „галаксија“ своје „стечено“ памћење може, додатним деловима, да повећа за још 54 К.

За све потребе

По свему реченом, „галаксија“ је нешто лошија од „спектрума“, али је знатно боља од некада најпопуларнијег Синклеровог модела „ZX 81“.

„Галаксија“ (лево) боља је од некада најпопуларнијег Синклеровог модела „ZX 81“

У бољу (тачније у средњу) класу рачунара спадају „комодор 64“, „акорн електрон“, и „BBC B“. Коштају по 200 фунти („акрон“ и „комодор“), значи цена им је и даље прихватљива, али зато су могућности више него двоструко веће.

„Комодор“ има 20 К ROM-а и чак 64 К RAM-а, професионалну тастатуру са великим, малим и специјалним знацима, ако се привеже за телевизор у боји има слику у боји (значајно за неке игре), а може да пише четрдесет знакова у једном реду. Мана му је што програме не прима са сваког, већ само са сопственог касетофона који стаје још 45 фунти.

„Акорн електрон“ је у том

смислу знатно бољи иако има нешто мању меморију (по 32 К ROM-а и RAM-а), али се ово надокнађује могућностима да се обе меморије прошире за још 32 К. Тастатура је професионална (са великим и малим словима) а пише чак до осамдесет знакова у једном реду. Користи сваки касетофон и, као и „комодор“, телевизор у боји.

Трећи познати рачунар ове класе је „BBC B“. Иако стаје двоструко више од претходних (чак 399 фунти), има све њихове најбоље особине и сматра се за најбољи и најпотпунији кућни рачунар, мала ваш новинар мисли да је прескуп и да га (у највећем броју случајева) сасвим добро могу заменити „комодор“ или „електрон“.

Сви сви рачунари су идеални за вођење послова у мањим предузећима, „електрон“ за писање а „BBC“ за обављање најсложенијих

математичких операција. Вероватно је у томе и тајна његове високе цене.

Претпостављамо да са овим (и сличним који нису поменут) набројани рачунари доступни нашим људима, под претпоставком да су успели да савладају царинске прописе и уз помоћ гастарбајтера набаве компјутер.

Врхунска класа

Међутим, куриозитета ради, а могла не само због тога, треба поменути рачунаре из такосване високе класе. Пре свега, „Hewlett-Packard“. Ова америчка фирма је у производњи кућних компјутера била један од пионира. Њихови

моделу су представљали праву малу револуцију, и данас су необино популарни и по много чему непревазиђени.

Какви су то рачунари могла најбоље говори „Packard“ рекламни слоган: „Друге фирме желе да произведу добре и јевтине рачунаре. Ми правимо добре рачунаре.“

„ХП 87“, на пример, стаје чак 2.500 фунти, поседује меморију од чак 128 К са могућношћу проширења до 640 К! Има и велики број ROM-меморије — чак 48 К — где се налазе програми што подржавају многбројне наредбе које други рачунари не познају. Самим тим знатно је бржи и једноставнији за употребу.

Други велики амерички хит су рачунари чувене фирме „IBM“. Иако доскора нису били заинтересовани за

Олимпијада — магнет, али и обавеза према туристима

олимпијаде наша земља се одиста винула високо.

Поред вести о олимпијским медаљама, страници су сазнали све о нашем планинском, бањском, сеоском и морском туризму. Видели природне лепоте, чули о културним и историјским знаменитостима, дивили се људима и гостопримству које у овом часу хвали цела планета. Популарност зимске олимпијаде довела је до навале интересовања туриста из САД, Канаде и Велике Британије. У Аустрији и СР Немачкој интересовање је двоструко веће него у исто време прошле године. О Југославији као месту за одмор све интензивније размишљају Холанђани, Швајцарци, Швеђани, Данци, Норвежани, Италијани, Руси. Поред тога што је празник спорта и мира, олимпијада је и непонслива прилика за узлет туризма.

Наши туристички радници то добро знају. У Сарајеву су били сви. Разговарали су са страним новинарима, водили их овамо-онамо. Поделили 160.000 свакојакних публикација на укупно тринаест језика, плус седам хиљада постера и плаката. У Информативном центру Туристичког савеза Југославије, смештеном у „новинарској“ Скендерији, интересовање странаца ишло је овим редом: наутички туризам, зимско-смуцарски центри, Дубровник, Свети Стефан, Мостар, Кумровец. Годинама смо вапили за „јаким импулсом“, а сад смо га, ево, добили.

Све је то заиста лепо. Остаје да се види у чему ли и без олимпијаде да будемо — олимпијци.

Вишња Марјановић
Снимио Б. Патрногић

Михајло Дајмак

ИЛУСТРОВАНА ПОЛИТИКА

БРОЈ 1322 • 6. III 1984 • 30 ДИНАРА

**ЖЕНА
НА РАДНОМ
МЕСТУ**

**МЕДИЦИНСКА
СЕСТРА**

**ПЛЕМЕНИТО
ЗАНИМАЊЕ**

